

Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος: ΛΟΓΟΣ Ε΄. Περί ευτυχίας και δυστυχίας.

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Οι πολλοί των ανθρώπων όταν πλουτώσιν, όταν ευδοκιμώσιν, όταν αυτοίς κατά ρουν άπαντα φέρηται, όταν των εχθρών κρατώσι, τότε μεμνήσθαι νομίζουσιν αυτών τον Θεόν· δια τούτο ούτε, όταν αυτών επιλανθάνηται, ίσασιν. Οι γαρ της μνήμης το σημείον ουκ ειδότες, ουδέ το της λήθης επίστανται. Μνήμην γαρ ουδέν ούτω ποιεί παρά τω Θεώ, ως το της αρετής επιμελείσθαι· ώσπερ ουν λήθην ουδέν έτερον, η το εν αμαρτίαις είναι. Και συ τοίνυν όταν εν συμφοραίς ης, άνθρωπε, μη λέγε, ότι Επελάθετό μου ο Θεός, αλλ' όταν εν αμαρτίαις ης, καν πάντα σοι κατά ρουν φέρηται, τότε μάλλον. Η γαρ νήφουσα και εγρηγορυία ψυχή, ου μόνον επειδάν κατά ρουν φέρηται τα πράγματα, την οικείαν ευγνωμοσύνην επιδεικνυται, αλλά καν εναντία τις πραγμάτων περίστασις παρακολουθήση, και τότε την ίσην ευχαριστίαν αναφέρει, ουδέν από της των πραγμάτων μεταβολής χαυνουμένη. Όσπερ γαρ η των πλουσίων υδάτων φορά δεξαμένη το επιρρέον, πομφόλυγας διανίστησι, και αι μεν αυτών άμα τω γενέσθαι ερράγησαν, αι δε πλείον ογκωθείσαι μετέπειτα και αυταί ερράγησαν· τον αυτόν τρόπον η θάλασσα του βίου τούτου τους μεν ολίγον φανέντας εκάλυψε, τους δε επί πλείον διαρκέσαντας και αυτούς κατεπόντισε. Και τι ταραττη, φησίν, ει ο δείνα εκβέβληται, και ο δείνα εισενήνεκται; ο Χριστός εσταυρούτο, και Βαραββάς ο ληστής εξητείτο, προκριθείς του Σωτήρος ο ανδροφόνος.

Όταν γαρ μεταβολή τις γένηται προς το χείρον, τότε των κολάκων αφαιρείται τα προσωπεία· τότε ο χορός ελέγχεται των υποκριτών και η σκήψις του πράγματος· ανοίγεται πάντων τα στόματα, Ο μιαρός, λέγοντες, ο πονηρός, ο παμπόνηρος, ου χθες αυτόν εκολάκευες; ου τας χείρας αυτού κατεφίλεις; Προσωπείον ην εκείνα· ήλθεν ο καιρός, και έρριψα το προσωπείον, και απεφηνάμην τη διανοία. Πολλοί δε κακοπραγούσι μεν συναλγούσι τοις φίλοις, ευδοκιμούσι δε ουκ έτι συνήδονται. Το γαρ, Μετά χαιρόντων χαιρουν, ου μικρόν εστι κατόρθωμα, αλλά και του, Κλαίειν μετά κλαιόντων, και του προϊστασθαι των εν κινδύνοις, κατά πολύ μείζον. Πολλοί γαρ κινδυνεύουσι μεν συνεκινδύνευσαν, ευδοκιμούσι δε ου συνήσθησαν, αλλά και εδήχθησαν, και το χαλεπώτερον υπομείναντες, προς το ευκολώτερον ητόνησαν. Και γαρ ουδέν ούτω παρανόμους ποιεί και ανοήτους, ως το προς την των 63.602 πολλών κεχηνέναι δόξαν· και ουδέν ευδοκίμους και αδαμαντίνους ποιεί, ως το αυτής υπεροράν. Διό και σφόδρα νεανικής δει ψυχής τω μέλλοντι προς τοσαύτην αντέχειν ρύμην και

βίαν πνεύματος. Και γαρ όταν μεν ευημερή, πάντων εαυτόν των άλλων προτίθησιν· όταν δε ταναυτία υπομένη, κατορύξαι εαυτόν βούλεται, υποβρύχιος υπό του πάθους γινόμενος. Αλλ' οι τρεις παίδες εις κάμινον ενεβλήθησαν, και ουδέ ούτως επελάθοντο της ευλαβείας. Διά τούτο τείχος αυτοίς εγένετο το πυρ, και στολή η φλοξ, και πηγή η κάμιμος, και δεδεμένους λαβούσα, λελυμένους παρέδωκεν· έλαβε θνητά σώματα, και ως αθανάτων απέσχετο· ουκ έγνω την φύσιν, αλλ' ηδέσθη την ευλάβειαν· έδησε τους πόδας ο τύραννος, και έδησαν οι πόδες του πυρός την ενέργειαν. Ω παραδόξου θαύματος· τους δεδεμένους έλυσεν η φλοξ, και αυτή λοιπόν υπό των δεδεμένων εδέδετο. Μετέβαλε γαρ των πραγμάτων την φύσιν η των νεανίσκων ευλάβεια· μάλλον δε ου την φύσιν μετέβαλεν, αλλ', ο πολλώ θαυμαστότερον ην, μενούσης της φύσεως, την ενέργειαν έστησεν· ου γαρ έσβεσε το πυρ, αλλά καιόμενον αργόν εποίησε. Και το δη θαυμαστόν και παράδοξον, ουκ επί των σωμάτων τούτο των αγίων μόνον εγένετο, αλλά και επί των ιματίων αυτών· και καθάπερ επί των αποστόλων τα ιμάτια Παύλου νοσήματα και δαίμονας ήλαυνε, και αι σκiai Πέτρου θάνατον εφυγάδευον· ούτω δη και ενταύθα των παίδων τούτων τα υποδήματα την του πυρός δύναμιν έσβεσαν. Ουκ οίδα πως είπω· το γαρ θαύμα πάσαν υπερβαίνει λόγου διήγησιν· και γαρ έσβεστο η ενέργεια, και ουκ έσβεστο.

Ότε μεν γαρ τοις σώμασιν ωμίλει των αγίων εκείνων, έσβεστο· ότε δε διαρρήξαι τα δεσμά έδει, ουκ έσβεστο· τα γουν δεσμά διέρρηξε, και των αστραγάλων ουχ ήψατο. Είδες πόση η εγγύτης, και ουκ ηπατήθη το πυρ, ουδέ ενδοτέρω των δεσμών προελθειν ετόλμησε; Τινος δε ένεκεν έδησεν εμβαλείν μέλλων; ίνα μείζον το θαύμα γένηται· ίνα παραδοξότερον το σημείον δειχθή· ίνα μη νομίσης οφθαλμών απάτην είναι τα ορώμενα. Ει γαρ μη πυρ ην εκείνο το πυρ, ουκ αν τα δεσμά κατέφαγεν, ουκ αν αυτούς έξω καθημένους ήρπασε· νυν δε εν μεν τοις έξω την δύναμιν επεδείξατο, εν δε τοις ένδον την υπακοήν έδειξε. Και επειδή είδεν ο τύραννος τους παίδας μηδέν παθόντας δεινόν, άκουσον πως μετεβάλετο· Οι δούλοι του Θεού του υψίστου, εξέλθετε, και δεύτε, 63.603 φησίν. Ου προ βραχέος έλεγε, Και τις εστι Θεός, ος δυνησεται εξελέσθαι υμάς εκ των χειρών μου; Τι γέγονε; πόθεν η μεταβολή αύτη; τους έξω διαφθαρέντας είδες, και τους ένδον καλείς; πόθεν επήλθέ σοι τοιαύτα φιλοσοφείν; είδες πόση μεταβολή τω βασιλεί γέγονε; δια τούτο και ο Θεός συνεχώρησεν άπαντα γενέσθαι, όσα ο τύραννος ηθέλησεν, ίνα δείξη, ότι τους υπ' αυτού φυλαττομένους ουδείς παραβλάψαι δυνησεται. Και γαρ και επί του Ιώβ τούτο εποίησεν· αφήκε τον διάβολον πάσαν αυτού την δύναμιν επιδείξασθαι, και ότε εκένωσε τα βέλη πάντα, και ουδείς επιβουλής ελείπετο τρόπος, τότε ανεβίβασε τον αθλητήν από του σκάμματος, ίνα λαμπρά και αναμφισβήτητος η νίκη γένηται. Αλλά και ο μακάριος Παύλος, ο την οικουμένην φωτίσας πάσαν, εν τω καιρώ της κλήσεως ετυφλώθη ποτέ· αλλ' η πήρως εκείνου φωτισμός της οικουμένης εγένετο. Επειδή

γαρ έβλεπε κακώς, επήρωσεν αυτόν, καλώς ο Θεός, ώστε αναβλέψαι χρησίμως· και επειδή καθ' υπερβολήν εδίωκε την Εκκλησίαν, και ούτω σφοδρός ην και απρόσιτος, σφοδρότερον δέχεται τον χαλινόν, ίνα μη τη ρύμη της προθυμίας εκείνης αγόμενος, παρακούση των λεγομένων· και ίνα μάθη τίνα πολεμεί, ον ου μόνον κολάζοντα, αλλ' ουδέ ευεργετούντα ενεγκείν δύναται. Ου γαρ σκότος αυτόν επήρωσεν, αλλ' υπερβολή φωτός αυτόν εσκότισε. Τι δε ο Πετρος; Εμβάς, φησίν, ο Ιησούς εις εν των πλοίων του Σιμωνος, ηρώτησεν αυτόν από της γης επαναγαγείν ολίγον. Οράς πως επεμβαίνει τω πλοίω ο μη χρήζων πλοίου, ίνα τον του πλοίου Δεσπότην κερδάνη;

Διά τι γαρ και παρακαλεί τον Σιμονα ο Κυριος; δια τι ο Σιμων δια πάσης της νυκτός κοπιάσας, και μηδέν ανύσας, άπρακτος έμεινεν; Εδυσφόρει δε σφόδρα κεναίς χερσίν αποπλύνων τα δίκτυα, και κόπον κόπω συνάπτων, και μηδέν πορίσασθαι έχων, ηθύμει. Τούτου χάριν ο Κυριος θεωρήσας αυτόν καταστυγνάσαντα, φησί προς αυτόν· Μικρόν μοι δάνεισον το πλοιάριον σου, ναύτα, όπως εισελθών, διδάξω όπερ βλέπεις κατακολουθούν μοι πλήθος. Ο δε Σιμων έτι βεβαπτισμένος τη λύπη της αποτυχίας, φησί προς τον Κυριον· Ποθεν παραγέγονας, άνθρωπε; τι μοι δι' όχλου γίνη; άλλην περίβλεψαι σκάφην, ει γε βούλει την λίμνην περιαυλίζεσθαι. Οράς με πενθούντα, ως άρτου μη ευπορούντα, και λόγον Θεού χορηγείν επαγγέλλη; ου περιβλέψομαι πόθεν αργύρια δανείσομαι, ίνα την πενθεράν μου, και την γυναϊκά μου θρέψω; Αλλά σοι το πλοιάριον υποστρώσω, ίνα και την ημέραν, ως την νύκτα, ματαιοπονήσω; Ει επιφέρη ναύλον, επίβηθί μου τω πλοίω· ει δε μη βαστάζεις, άπελθε, παρακαλώ· εμέ γαρ δόσις, ου λόγος τρέφει. Ο δε Κυριος προς αυτόν· Μη δυσχέραινε, Σιμων· όντως ως ναύτης λαλείς· μη μου ζημίαν την παρουσίαν ηγήση, αλλ' ευπορίαν μάλλον, η απορίαν. Ταύτα ακούσας ο Σιμων, και τη ελπίδι της μισθαποληψίας μικρόν ιλαρυνθείς τω προσώπω, εν τω πλοίω τον Κυριον υποδέχεται. Ο δε Ιησούς, Καθίσας, φησίν, εδίδασκεν εκ του πλοίου τους όχλους· ο δε Σιμων ακούων ήρξατο γογγύζειν, και λέγειν εν εαυτώ· Παρά τούτου μισθόν προσδοκώ λαβείν; επί ζημία νυχθημερινή περιέπεσον· άρα τις μοι συνήντησε σήμερον; Ούτος περί ακτημοσύνης διαλέγεται, μηδένα μηδέν έχειν διδάσκει· τάχα με θέλει και το πλοίόν μου πωλήσαι, ίνα πτωχοίς διανείμω. Παρά τούτου μισθόν προσδοκώ λαβείν; Είτα προσελθών τω Κυρίω, φησί· Τα μεν ρήματά σου καλά, και η φωνή 63.604 σου ηδεία, και η διδασκαλία σου τιμία· αλλ' όμως εμοί το της συντάξεως πλήρωσον. Και ο Κυριος προς τον Σιμονα· Μισθόν λαβείν επιζητείς παρ' εμού· επανάγαγε εις το βάθος, και χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν. Ο δε Σιμων προς τον Κυριον· Παλιν αλιεύσω, και δίκτυα χαλάσω, και κόπον υπομείνω; είθε μη την νύκτα κεναίς ταις χερσίν εψηλάφησα. Μη γαρ τεχνικώτερος ει της εμής ναυτιλίας· η κέκτησαί τι εν τω αφανεί βυθώ; δύνη διδάσκαλος είναι· μη γαρ και ιχθύων θηρευτής; έξελθε απ' εμού· βλέπω γαρ σε μηδέν βαστάζοντα. Τι τον καιρόν απολλύω; ου ταύτα παρά την αρχήν

εμαρτυράμην σοι; Ο δε Κυριος προς τον Σιμωνα έφη· Μη ως άπορόν με πρόσεχε, Σιμων· μη τας χείρας και τον κόλπον μου κατανόει· ουκ εν ταις χερσίν, αλλά εν τω στόματί μου τον μισθόν σου βαστάζω. Επανάγαγε εις το βάθος, και χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν. Ο δε προς αυτόν· Επιστάτα, δι' όλης της νυκτός κοπιάσαντες ουδέν ελάβομεν· επί δε τω ρήματί σου χαλάσω τα δίκτυα. Και τούτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ιχθύων πολύ· διερρήγνυτο δε τα δίκτυα αυτών. Ω των παραδόξων πραγμάτων! ου λείπει τω Πετρω φροντίς. Διερρήγνυτο το δίκτυον, και τον Χριστόν περιεβλέπετο, και τους ιχθύας κατενόει, και το θαύμα ενενόει. Ουκ ίσχυε τον φόρτον ελκύσαι, και βοηθούς επεσπάτο. Συνδραμόντες γαρ, φησί, και οι του ετέρου πλοίου, ένθα ην Ιακωβος, και Ιωάννης, ήρξαντο τους ιχθύας συλλέγειν, και όσον συνήγον, τοσούτον επληθύνοντο. Έσπευδον γαρ οι ιχθύες τις πρώτος υπουργήσει τω δεσποτικώ προστάγματι· οι μικροί τους μεγάλους παρέτρεχον, οι μέσοι τους μείζονας υπερεπλεύριζον, οι μεγάλοι τους μικρούς υπερήλαντο· τας χείρας των αλιέων ου περιέμενον, αλλ' εαυτούς εις το πλοίον εκυβίστευον. Ο πυθμήν της λίμνης εκεκένωτο· ουδείς των ιχθύων κάτω μένειν ηνείχετο, αλλά των δικτύων διαρρηγνυμένων, οι μεν εις το πλοίον εαυτούς εκυβίστευον, οι δε έξωθεν των δικτύων περιστήκασι προς το θηραθήναι κεχηνότες, και πόρρω τούτων μένειν ουκ ανεχόμενοι. Τι ουν ο Σιμων; Ο δυσί πράγμασι περιπεσών, ο την νύκτα κοπιάσας, και μηδέν πιάσας, και τη ημέρα επί τω ρήματι του Ιησού πάντα θηρεύσας, ως είδε ταύτα, προσέπεσε τω Κυρίω λέγων, Έξελθε απ' εμού, Κυριε, ότι ανήρ αμαρτωλός ειμι· έγνων λοιπόν όστις ει. Ουκ είδον ιχθύων άγραν ποτέ τοιαύτην. Έθος γαρ, Δέσποτα, τους ιχθύας της σαγήνης ένδον αποκλείεσθαι· τουναντίον δε βλέπω γενόμενον θαύμα· έξωθεν οι ιχθύες την σαγήνην κρατούσιν. Έπεχε λοιπόν το θεϊκόν σου το πρόσταγμα, κατάλιπε τη λίμνη καν δύο προς γονήν ιχθύας. Έξελθε απ' εμού, Δέσποτα· ου σε απωθούμαι, αλλ' εμαυτόν ταλανίζω· Έξελθε απ' εμού, ότι ανήρ αμαρτωλός ειμι. Τι ουν ο Ιησούς; Μη φοβού, Πετρε· από του νυν ανθρώπους έση ζωγρών.

Ω της του Κυρίου δυνάμεως! ω της του Πετρου συνέσεως! μόνον ήκουσε, και ευθέως υπήκουσεν. Ου τους ιχθύας επώλησεν, ου τη γυναικί συνετάξατο, αλλά καταγαγών το πλοίον επί την γην, αφείς άπαντα ηκολούθησεν αυτώ. Διά τούτο δε και τον Λαζαρον εν τοις κόλποις όντα του Αβραάμ εώρα ο πλούσιος, ίνα ώσπερ εκείνω χαλεπωτέραν εποιείτο την βάσανον το εν τω πυλώνι του 63.605 πλουσίου κείσθαι, και οράν τα αλλότρια αγαθά, ούτω δη και τούτω χαλεπωτέραν ποιήται νυν την τιμωρίαν του εν τη γεέννη κείσθαι το οράν του Λαζάρου την τρυφήν· ίνα μη τη φύσει των βασάνων μόνον, αλλά και τη παραθέσει της εκείνου τιμής, αφορητοτέραν έχη την κόλασιν. Και καθάπερ τον Αδάμ εκβαλών του παραδείσου, κατέναντι του παραδείσου κατώκισεν ο Θεός, ίνα η συνεχής όψις ανανεούσα το πάθος ακριβέστερον αυτώ παράσχη της εκπτώσεως των αγαθών την αίσθησιν· ούτω δη και τούτον κατέναντι του Λαζάρου κατώκισεν, ίνα

ειδή τίνων αγαθών εαυτόν απεστέρησε. Και τίνος ένεκεν ουχί προς τον Λαζαρον την ικεσίαν, αλλά προς τον Αβραάμ ο πλούσιος εποιήσατο; Ησχύνθη και ηρυθρίασε, και εκ των καθ' εαυτόν πραγμάτων ενόμισεν αυτόν μνησικακήσειν πάντως. Ει γαρ εγώ, φησί, τσαύτης απολαύων ευπορίας, και ουδέν ηδικημένος, εν τσοούτοις όντα κακοίς υπερείδον τον άνθρωπον, και ουδέ ψιχίων μετέδωκα, πολλώ μάλλον αυτός ο ούτως υπεροφθείς, ουκ επινεύσει τη χάριτι. Και τον Αβραάμ εκάλεσεν, ον ενόμιζεν αγνοείν τα γεγενημένα, ουκ ειδώς, ως ουκ οίκοθεν έλεγεν ο πατριάρχης, άπερ έλεγεν, αλλά θείους ανεγίνωσκε νόμους αυτώ· και τον δάκτυλον επεζήτησεν εκείνον, ον ταις γλώσσαις των κυνών αφήκε προδοθήναι πολλάκις. Αλλ' όρα φιλοστοργίαν δικαίου· ουκ είπεν, Απάνθρωπε και ωμέ και παμπόνηρε, τσαύτα κακά διαθείς τον άνθρωπον, φιλανθρωπίας μέμνησαι νυν και ελέους και συγγνώμης; ουκ αισχύνη, ουδέ ερυθριάς; Ουδέν τούτων είπεν, αλλά τι; Τεκνον, απέλαβες τα αγαθά σου· 63.606 ψυχήν γαρ τεταπεινωμένην μη προσταράξης, φησίν· αρκεί τα της τιμωρίας αυτώ, μη προσεπεμβαίνωμεν αυτου ταις συμφοραίς. Ου κύριός ειμι, φησί, μεταδίδωμί σοι· το δε εντεύθεν απελθείν εκεί, ουκ έστιν ημέτερον. Ακούσωμεν τι φησιν ο πλούσιος προς τον Αβραάμ· Πατερ Αβραάμ, ελέησόν με, και πέμψον Λαζαρον, ίνα βάψη το άκρον του δακτύλου αυτου ύδατος, και καταψύξη την γλώσσάν μου, ότι οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη. Διά τι ουν ου ποιείται προς τον Λαζαρον την ικετηρίαν, αλλά προς τον πατριάρχη; και εικότως· ουδέ γαρ αντιβλέψαι ετόλμα τω πέννητι. Ενενόει γαρ την οικείαν απανθρωπίαν, και το ανηλεές λογιζόμενος, όπερ εις αυτόν επεδείξατο, υπώπτευεν αυτόν ίσως μηδέ αποκρίσεως αξιώσαι. Διό ουδέ προς αυτόν ποιείται την παράκλησιν, αλλά προς τον πατριάρχη ικετεύει. Αλλ' όμως ουδέ ούτως εκέρδανέ τι πλέον. Οράς πόσης απολαύει της τιμής και της προεδρίας ο παρά τον πυλώνα κείμενος, ο ευκαταφρόνητος, ο πέννης, ο τω λιμώ διηνεκώς παλαίων, ο τοις έλκεσι πολιορκούμενος, ο τοις κυσί προκείμενος; Ηδέως γαρ ταύτα στρέφω συνεχώς, ίνα μηδείς των εν πενία, η των εν νόσοις όντων και λιμώ, καταφρονήση εαυτόν ταλανίζων· αλλά μεθ' υπομονής και ευχαριστίας άπαντα φέρων, ήδη ταις χρησταίς ελπίσι τρέφεται, τας απορρήτους εκείνας αναμένων αμοιβάς, και των πόνων τας αντιδόσεις· ων γένοιτο πάντας ημάς επιτυχείν, χάριτι και φιλανθρωπία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστου, ω πρέπει δόξα, κράτος, τιμή και προσκύνησις, συν τω Πατρί και τω αγίω Πνεύματι, νυν και αεί, και εις τους αιώνας των αιώνων.

Αμήν.

Πηγή: paterikiorthodoxia.com